

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

Кафедра педіатрії № 1 із неонатологією
Кафедра ендокринології з дитячими інфекційними хворобами
Кафедра фармакології, клінічної фармакології та фармації

«УЗГОДЖЕНО»

Гарант освітньо-професійної
програми «Педіатрія»

_____ Т.О.Крючко

“ _____ ” _____ 2024 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова вченої ради медичного
факультету №2

_____ Д.В.Капустянський

Протокол від 28.08.24 № 1

СИЛАБУС

**Педіатрія з дитячими інфекційними хворобами,
клінічною імунологією та алергологією**

(назва навчальної дисципліни)

обов'язкова навчальна дисципліна

(навчальна дисципліна обов'язкова/вибіркова)

освітньо-професійний рівень

другий (магістерський) рівень вищої освіти

галузь знань

спеціальність

кваліфікація освітня

кваліфікація професійна

форма навчання

курс та семестр вивчення навчальної
дисципліни

22 «Охорона здоров'я»

228 «Педіатрія»

магістр

лікар

денна

5-курс, 9-10 семестр

Силабус затверджено на засіданні
кафедри педіатрії № 1 із
неонатологією

Зав. кафедри _____ С.Цвіренко
(підпис)

Протокол від _____ 2024 №__

Силабус затверджено на засіданні
кафедри ендокринології з дитячими
інфекційними хворобами

Зав. кафедри _____ О.Муравльова
(підпис)

Протокол від _____ 2024 №__

Силабус затверджено на засіданні
кафедри педіатрії №2

Зав. кафедри _____ Т.Крючко
(підпис)

Протокол від _____ 2024 №__

Полтава – 2024 рік

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Модуль 1, 2

Прізвище, ім'я, по батькові викладачів, науковий ступінь, учене звання	Похилько Валерій Іванович д.мед.н., професор Цвіренко Світлана Миколаївна к.мед.н, доцент Фастовець Марина Миколаївна к.мед.н, доцент Калюжка Олена Олександрівна к.мед.н, доцент Гасюк Наталія Іванівна к.мед.н, доцент Соловійова Галина Олексіївна к.мед.н, доцент Чернявська Юлія Ігорівна к.мед.н, доцент Калюжка Олена Олександрівна к.мед.н, доцент
Профайл викладачів	https://pediatric-one.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	(0532) 68-74-28
E-mail:	pediatric1@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://pediatric-one.pdmu.edu.ua/

Модуль 3

Прізвище, ім'я, по батькові викладачів, науковий ступінь, учене звання	Льченко Валентина Іванівна, к.мед.н., доц. Пікуль Катерина Вікторівна, к.мед.н., доц. Прилуцький Костянтин Юрійович, к.мед.н., ас. Горіздра Людмила Михайлівна,ас. Дуднікова Антоніна Миколаївна,ас.
Профайл викладачів	https://www.pdmu.edu.ua/fakultets/med/kafedry/endokrinology
Контактний телефон	0662544335
E-mail:	val.ilch@ukr.net
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://www.pdmu.edu.ua/fakultets/med/kafedry/endokrinology

Модуль 4

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання (викладання модуля 4)	Ткаченко Ольга Ярославівна, к.мед.н., доцент
Профайл викладачів	https://pediatric-two.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	(0532) 60-64-91
E-mail:	pediatric2@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://pediatric-two.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів/годин - 10/300, із них:

Лекції (год.) - 30

Практичні (семінари) (год.) - 170

Самостійна робота (год). - 100

Вид контролю: підсумковий модульний контроль, семестрова підсумкова атестація

Обсяг модулів

Модуль 1. Хвороби системи крові та ендокринної системи у дітей.

Кількість кредитів/годин - 2/60, із них:

Лекції (год.) - 6

Практичні (год.) - 40

Самостійна робота (год.) - 14

Вид контролю: підсумковий модульний контроль

Модуль 2 Неонатологія

Кількість кредитів/годин - 3,5/105, із них:

Лекції (год.) - 8

Практичні (год.) - 66

Самостійна робота (год). - 31

Вид контролю: підсумковий модульний контроль

Обсяг модуля 3. Дитячі інфекційні хвороби

Кількість кредитів/годин 2/60 із них:

Лекції (год.) - 8

Практичні заняття (год.) - 32

Самостійна робота (год.) - 20

Вид контролю: підсумковий модульний контроль.

Обсяг модуля 4. Клінічна імунологія та алергологія

Кількість кредитів / годин 2,5/75 , із них:

Практичні (год.) – 32

Самостійна робота (год) – 35

Лекцій (год) – 8

Вид контролю: підсумковий модульний контроль

Ознаки навчальної дисципліни

Характер дисципліни (нормативна/ вибіркова) нормативна

Рік навчання 5

Семестр 9-10

Політика навчальної дисципліни

Опанування дисципліною «Педіатрія з дитячими інфекційними хворобами, клінічною алергологією та імунологією» є важливим для майбутньої професійної лікарської діяльності, оскільки дозволяє визначати етіологічні та патогенетичні фактори соматичних захворювань дитячого віку (патологія системи крові та ендокринної системи), патологічних станів у новонароджених дітей, дитячих інфекційних хвороб, алергічних захворювань, класифікувати та аналізувати типову клінічну картину, складати план обстеження та аналізувати дані додаткових обстежень при типовому перебігу захворювань, демонструвати володіння принципами лікування, реабілітації і профілактики захворювань, ставити діагноз і надавати екстрену допомогу при основних невідкладних станах, проводити диференціальну діагностику та ставити попередній діагноз при типовому перебігу хвороб, здійснювати оцінку прогнозу захворювання, демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у педіатрії.

Політика навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності.

Загально-обов'язкові вимоги до здобувачів освіти стосуються: відвідування занять (неприпустимість пропусків, запізень); правил поведінки на заняттях з фармакології (активну участь при розгляді теми, культура поведінки); правил підготовки до практичних занять (вирішення тестових завдань і ситуаційних задач за темою заняття).

Політика кафедри вибудовується з урахуванням норм законодавства України «Про освіту», «Про вищу освіту», Статуту ПДМУ та наступних Положень:

Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті.

Правил внутрішнього розпорядку для студентів Полтавського державного медичного університету.

Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті.

Положення про організацію самостійної роботи студентів в Полтавському державному медичному університеті.

З вище зазначеними Положеннями можна детально ознайомитися за посиланням

<https://www.pdmu.edu.ua/n-process/departament-npr/normativni-dokumenti>

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Опанування ОК «Педіатрія з дитячими інфекційними хворобами, клінічною імунологією та алергологією» є важливим для майбутньої професійної лікарської діяльності педіатра, оскільки дозволяє визначати етіологічні та патогенетичні фактори соматичної патології, а саме: системи крові та ендокринної системи, алергічних захворювань у дітей за принципом диференційно-діагностичного принципу, інфекційних захворювань у дітей різної вікової категорії, класифікувати та аналізувати типову клінічну картину, складати план обстеження та

аналізувати дані додаткових обстежень при типовому перебігу захворювань, демонструвати володіння принципами лікування, реабілітації і профілактики захворювань, ставити діагноз і надавати екстрену допомогу при основних невідкладних станах, проводити диференціальну діагностику та ставити попередній діагноз при типовому перебігу хвороби, здійснювати оцінку прогнозу захворювання, демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у педіатрії.

Окремий модуль (модуль 2) передбачає вивчення патології періоду новонародженості. Майбутній лікар повинен вміти оцінити загальний стан новонародженого, неврологічний статус, диференціювати транзиторні (фізіологічні стани) від патологічних процесів та захворювань. Знати принципи виходжування та лікування новонароджених різного гестаційного віку.

Опанування модулем 3 «Дитячі інфекційні хвороби» дисципліни «Педіатрія з дитячими інфекційними хворобами, клінічною імунологією та алергологією» є важливим для майбутньої професійної лікарської діяльності педіатра, оскільки дозволяє визначати етіологічні та патогенетичні фактори інфекційних захворювань у дітей різної вікової категорії, класифікувати та аналізувати типову клінічну картину, складати план обстеження та аналізувати дані додаткових обстежень при типовому перебігу захворювань, демонструвати володіння принципами лікування, реабілітації і профілактики захворювань, ставити діагноз і надавати екстрену допомогу при основних невідкладних станах, проводити диференціальну діагностику та ставити попередній діагноз при типовому перебігу хвороби, здійснювати оцінку прогнозу захворювання, демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у педіатрії.

Модуль 4. передбачає вивчення методів обстеження, діагностики і лікування хворих із патологічними процесами, в основі яких лежать порушення діяльності імунної системи.

Особлива увага приділяється аналізу завдань з бази даних ліцензійного іспиту «Крок 2. Загальна лікарська підготовка».

Вивчення ОК «Педіатрія з дитячими інфекційними хворобами, клінічною імунологією та алергологією» базується сучасних принципах доказової медицини і стандартах, прийнятих в міжнародній клінічній практиці.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки)

Модуль 1 ґрунтується на попередньому вивченні студентами анатомії людини; гістології, ембріології та цитології, медичної біології, медичної хімії, біологічної та біоорганічної хімії, медичної фізики, мікробіології, вірусології та імунології, фармакології й інтегрується з цими дисциплінами, а також на вивченні студентами пропедевтичних та клінічних дисциплін медичного профілю: пропедевтики педіатрії, пропедевтики внутрішньої медицини, внутрішньої медицини, в тому числі ендокринології та медичної генетики та інтегрується з цими дисциплінами.

Модуль 2 ґрунтується на попередньому вивченні студентами анатомії людини; гістології, ембріології та цитології, медичної біології, медичної хімії, біологічної та біоорганічної хімії, медичної фізики, мікробіології, вірусології та імунології й інтегрується з цими дисциплінами, а також на вивченні студентами пропедевтики педіатрії, акушерства та гінекології та інтегрується з цими дисциплінами.

Вивчення модуля 3 базується на знаннях, отриманих при вивченні дисциплін медична біологія, анатомія людини, гістологія, цитологія та ембріологія, біологічна та біоорганічна хімія, фізіологія, мікробіологія, вірусологія та імунологія, патофізіологія, патоморфологія, фармакологія, педіатрія.

Вивчення Модуля 4. базується на знаннях, отриманих здобувачами ВО при вивченні таких дисциплін: українська мова (за проф. спрямуванням). Філософія, латинська мова та медична термінологія, медична біологія, медична та біологічна фізика, медична хімія, біологічна та біоорганічна хімія, анатомія людини, гістологія, цитологія та ембріологія, іноземна (за проф. спрямуванням), фізіологія, мікробіологія, вірусологія та імунологія, пропедевтика внутрішньої медицини, патоморфологія, патофізіологія, фармакологія, педіатрія, загальна хірургія. Модуль 4 закладає основи для подальшого вивчення здобувачами таких дисциплін: фтизіатрія, офтальмологія, психіатрія та наркологія, акушерство, педіатрія, хірургія,

інфекційні хвороби, неврологія, оториноларингологія, онкологія та радіаційна медицина, екстрена та невідкладна медична допомога, соціальна медицина, громадське здоров'я, гігієна та екологія.

Знання, які отримані при вивченні модулів будуть використані в подальшій професійній діяльності.

Мета та завдання навчальної дисципліни:

метою вивчення ОК «Педіатрія з дитячими інфекційними хворобами, клінічною імунологією та алергологією» є підготовка лікарів з розділів дитячих хвороб згідно з професійними вимогами до випускників медичних закладів вищої освіти, формування спеціаліста з достатнім обсягом теоретичних і практичних знань та навичок для встановлення діагнозу, призначення адекватного лікування при соматичних (захворювання кровотворної, ендокринної систем, захворювання новонароджених дітей, імунокомпетентних захворювань).

Основними завданнями вивчення дисципліни «Педіатрія з дитячими інфекційними хворобами, клінічною імунологією та алергологією» є здобуття знань про захворювання кровотворної, ендокринної систем, захворювання новонароджених дітей, інфекційних захворювань у дітей; набуття умінь визначати характер імунологічних порушень у хворих з різною патологією.

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє вивчення «Педіатрія з дитячими інфекційними хворобами, клінічною імунологією та алергологією». Згідно з вимогами Стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами компетентностей:

- інтегральна компетентність:

- здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності в галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Педіатрія», або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов та Вимог

- загальні компетентності (ЗК):

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
7. Здатність працювати в команді.
8. Навички міжособистісної взаємодії.
9. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
10. Здатність спілкуватись іноземною мовою. Здатність використовувати міжнародні греколатинські терміни, скорочення і кліше у фаховому усному й писемному мовленні.
11. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
14. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

- спеціальні (фахові) компетентності (СК):

1. Навички опитування та клінічного обстеження дітей різних вікових груп.
2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних, інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.
3. Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.
4. Здатність до визначення необхідного режиму навчання, праці, відпочинку здорових дітей та при лікуванні захворювань.
5. Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні захворювань.
6. Здатність до визначення принципів та характеру лікування захворювань.
7. Здатність до діагностування невідкладних станів.
8. Здатність до визначення тактики надання екстреної медичної допомоги.
9. Навички надання екстреної медичної допомоги.

10. Здатність до проведення лікувально-евакуаційних заходів.
11. Навички виконання медичних маніпуляцій.
13. Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів.
14. Здатність до планування і проведення профілактичних та протиепідемічних заходів щодо інфекційних хвороб.
15. Здатність до визначення тактики ведення осіб, що підлягають диспансерному нагляду.
16. Здатність до проведення експертизи працездатності.
17. Здатність до ведення медичної документації.
20. Здатність до проведення аналізу діяльності лікаря-педіатра, підрозділу, закладу охорони здоров'я, проведення заходів щодо забезпечення якості медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів.

- програмні результати навчання (ПРН)

1. Знати будову, особливості функціонування окремих органів і систем та організму дитини в цілому в нормі, при розвитку патологічних процесів, захворювань; вміти використовувати набуті знання в подальшому навчанні та у практичній діяльності лікаря-педіатра.
2. Збирати дані про скарги педіатричного пацієнта, анамнез життя і захворювання, спадковий анамнез за умов закладу охорони здоров'я, його підрозділу або вдома у хворого, використовуючи знання про вікові особливості періодів дитячого віку, за стандартною схемою опитування та обстеження хворого.
3. Призначати й аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні). Оцінювати інформацію з метою проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2), використовуючи знання про дитину, її органи й системи, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень (за списком 4).
4. Оцінювати інформацію щодо діагнозу в умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу, застосовуючи стандартну процедуру, використовуючи знання про дитину, її органи та системи, анатоμο-фізіологічні та вікові особливості на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень (за списком 4).
5. Виділяти та фіксувати провідний клінічний симптом або синдром (за списком 1); встановлювати найбільш вірогідний або синдромний діагноз захворювання (за списком 2).
6. Визначати необхідний режим навчання, праці та відпочинку здорових дітей і при лікуванні хворих на захворювання (за списком 2) в умовах закладу охорони здоров'я, вдома у хворого та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах.
7. Визначати необхідне відповідне до віку харчування здорових дітей та лікувальне харчування хворих на захворювання (за списком 2), у тому числі, дитині 1-го року життя зі спеціальними потребами.
8. Визначати характер (консервативне, оперативне) та принципи лікування хворих при захворюваннях (за списком 2).
9. Виділяти невідкладний стан потерпілого/постраждалого (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану дитини за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, в закладі охорони здоров'я), у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації, у польових умовах, в умовах нестачі інформації й обмеженого часу, використовуючи стандартні методики фізикального обстеження та можливого анамнезу, знання про дитину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
10. Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги на підставі провідного клінічного синдрому (тяжкості стану) та діагнозу невідкладного стану (за списком 3) в умовах обмеженого часу за допомогою стандартних схем.
11. Надавати екстрену медичну допомогу на підставі головного клінічного синдрому (тяжкості стану) та діагнозу невідкладного стану (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з визначеною тактикою, використовуючи стандартні схеми.
15. Здійснювати три етапи диспансеризації закріпленого контингенту населення, формувати групи диспансерного нагляду, організовувати лікувально-оздоровчі заходи диференційовано від групи диспансеризації. Здійснювати систему протиепідемічних та профілактичних заходів.

Організовувати проведення серед закріпленого контингенту населення (дітей, підлітків та дорослих) заходів вторинної та третинної профілактики.

16. Планувати заходи для запобігання розповсюдження інфекційних хвороб (за списком 2) в умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу на підставі результатів епідеміологічного обстеження осередків інфекційних хвороб, епідеміологічного аналізу, використовуючи існуючі профілактичні та протиепідемічні методи. Виявляти групи ризику, території ризику, час ризику, фактори ризику та здійснювати епідеміологічний аналіз інфекційної захворюваності населення.

17. Визначати тактику обстеження та вторинної профілактики хворих, що підлягають диспансерному нагляду; визначати тактику обстеження та первинної профілактики здорових осіб, що підлягають диспансерному нагляду; розраховувати та призначати необхідні продукти харчування дітям першого року життя.

18. Визначати наявність та ступінь обмежень життєдіяльності, виду, ступеню та тривалості непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг.

19. Готувати річний звіт про особисту виробничу діяльність, використовуючи офіційні облікові документи, за узагальненою формою в електронній та паперовій формах; вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення (історію розвитку дитини, контрольну карту диспансерного спостереження, карту амбулаторного/стаціонарного хворого, історію хвороби, індивідуальну карту ведення вагітної, обмінну карту, історію пологів, санаторно-курортну карту, листок непрацездатності, документацію для МСЕК тощо), використовуючи стандартну технологію, на підставі нормативних документів.

20. Проводити скринінг щодо виявлення найважливіших неінфекційних захворювань; оцінювати в динаміці та при співставленні з середньо статичними даними показники захворюваності, в тому числі хронічними неінфекційними захворюваннями, інвалідності, смертності, інтегральні показники здоров'я. Виявляти фактори ризику виникнення та перебігу захворювань, формувати групи ризику населення. Вміти знаходити, отримувати та аналізувати необхідну інформацію в залежності від її типу.

21. Визначати негативні фактори навколишнього середовища на підставі даних санітарно-профілактичної установи шляхом співставлення з існуючими нормативами та стандартами.

Аналізувати стан здоров'я певного контингенту на підставі офіційних даних шляхом співставлення з середньостатистичними показниками. Визначати наявність зв'язку між станом навколишнього середовища та станом здоров'я певного контингенту та розробляти профілактичні заходи на підставі триманих даних. Здійснювати аналіз захворюваності дитячого населення, виявляючи групи ризику, території ризику, час ризику, фактори ризику, в умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу, використовуючи статистичні та лабораторні методи. Проводити оцінку впливу соціально-економічних та біологічних детермінант на здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції.

23. Організовувати роботу медичного персоналу в команді, підрозділі, закладі. Взаємодіяти з колегами у своєму закладі та в інших закладах охорони здоров'я, підлеглими та керівниками; організовувати взаємодію з організаціями та установами поза сектором охорони здоров'я; формувати раціональні медичні маршрути пацієнтів. Застосовувати інструменти просування медичних послуг на ринку, на підставі аналізу потреб дитячого населення, в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.

25. Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю.

27. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

28. Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

Результати навчання для дисципліни:

по завершенню вивчення навчальної дисципліни студенти повинні

знати:

1. Етіологічні та патогенетичні фактори найбільш поширених соматичних захворювань системи крові, ендокринної системи, імунної патології) у дітей, хвороб новонароджених, інфекційних захворювань у дітей різного віку.

2. Класифікацію та типову клінічну картину найбільш поширених соматичних захворювань (системи крові та ендокринної системи) у дітей, хвороб новонароджених.
3. Особливості соматичних та інфекційних захворювань у новонароджених дітей.
4. Принципи діагностики захворювань системи крові та ендокринної системи у дітей.
5. Принципи диференціальної діагностики при типовому перебігові хвороб новонароджених та найбільш поширених дитячих неінфекційних хвороб.
6. Принципи лікування найбільш поширених соматичних захворювань (системи крові та ендокринної системи) у дітей, хвороб новонароджених.
7. Провідні клінічні симптоми або синдроми перебігу дитячих інфекційних захворювань у дітей різної вікової категорії (головний біль, біль в животі, біль в суглобах, анемічний синдром, ацетонемічний синдром, гіпертермічний синдром, інтоксикаційний синдром, судомний синдром, нудота, блювота, діарея, закреп, жовтяниця, геморагічний синдром).
8. Клінічну картину найбільш поширених дитячих інфекційних захворювань у дітей різної вікової категорії, а саме хвороби органів дихання (ГРВІ, коклюш, дифтерія), хвороби органів травлення (шигельоз, ешерихіоз, вірусні гепатити, ротавірусна інфекція, сальмонельоз)
9. Сучасні уявлення про алергію та атопію. Роль генетичних факторів і навколишнього середовища в імунопатогенезі алергії.
10. Тактику надання екстреної медичної допомоги при апное, гіпертермічному синдромі, ацетонемічному синдромі, судомному синдромі, при діарей.
11. Методи лабораторних та інструментальних досліджень (аналіз сечі за Зимницьким, аналіз сечі за Нечипоренком, протеїни крові та їх фракції, С- реактивний протеїн, креатинін, сечовина крові та сечі, швидкість клубочкової фільтрації, електроліти крові, амінотрансферази крові, загальний білірубін крові та його фракції, коагулограма, сечова кислота крові, лужна фосфатаза крові, копрограма, загальний аналіз крові, загальний аналіз сечі)
12. Техніку виконання медичних маніпуляцій (виконання непрямого масажу серця, виконання штучного дихання, введення лікарських речовин (внутрішньовенне струминне та крапельне), забезпечення периферичного венозного доступу, вимірювання артеріального тиску, відновлення прохідності дихальних шляхів)

вміти:

1. Провести клінічне обстеження (анамнез хвороби, огляд, пальпація, перкусія, аускультация) дітей.
2. Вміти оцінити загальний аналіз крові у дітей різного віку в нормі та патології.
3. Оцінити показники гемостазу у дітей.
4. Скласти план обстеження та аналізувати дані лабораторних та інструментальних обстежень при типовому перебігу найбільш поширених соматичних та неінфекційних захворювань дитячого віку, хвороб новонароджених.
5. Провести експрес-діагностику цукрового діабету у дітей.
6. Призначити і провести терапію хворому на цукровий діабет.
7. Призначити та здійснити невідкладну терапію при ендокринній патології (коми при цукровому діабеті, тиреотоксичній та адісонічній кризі).
8. Провести клінічне обстеження (анамнез хвороби, огляд, пальпація, перкусія, аускультация) найбільш поширених дитячих інфекційних захворювань у дітей різної вікової категорії.
9. Визначити етіологічні та патогенетичні фактори найбільш поширених дитячих інфекційних хвороб
10. Планувати обстеження хворого, інтерпретувати результати лабораторних та інструментальних досліджень при типовому та атиповому перебігу інфекційних захворювань у дітей та їх ускладнень.
11. Проводити диференціальну діагностику, обґрунтовувати і формулювати попередній клінічний діагноз інфекційних захворювань у дітей у дітей різної вікової категорії.
12. Визначити лікувальну тактику ведення дітей з основними інфекційними захворюваннями.
13. Трактувати загальні принципи лікування, профілактики дитячих інфекційних хвороб.
14. Діагностувати невідкладні стани в клініці дитячих інфекційних хвороб і визначити тактику надання термінової медичної допомоги при їх ускладненнях.

15. Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у педіатрії.

Тематичний план лекцій (за модулями) із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
Модуль 1. Хвороби системи крові та ендокринної системи у дітей		
1	Анемії у дітей. 1. Визначення поняття анемії. 2. Класифікація анемій. 3. Етіологічні фактори і механізми розвитку дефіцитних, гемолітичних та гіпо-і апластичних анемій. 4. Основні клінічні прояви дефіцитних, гемолітичних та гіпо-і апластичних анемій. 5. Клініко-лабораторні критерії анемій. 6. Диференціальний діагноз анемій. 7. Лікування та профілактика залізо-, білково-, вітамінодефіцитних анемій у дітей. 8. Лікування гемолітичних анемій у дітей. 9. Принципи лікування апластичних анемій.	2
2	Геморагічні захворювання у дітей: гемофілія, тромбоцитопенії та тромбоцитопатії у дітей. 1. Поняття геморагічних захворювань. 2. Фізіологія гемостазу. 3. Основні клінічні прояви геморагічних захворювань. 4. Групи геморагічних захворювань залежно від механізмів порушень гемостазу. 5. Ідіопатична тромбоцитопенічна пурпура: етіологія, клінічні прояви, діагностика, лікування. 6. Геморагічний васкуліт: етіологія, патогенез, клінічні особливості геморагічного васкуліту залежно від форми. Лабораторні дані, характерні для геморагічного васкуліту. 7. Терапія геморагічного васкуліту, залежно від провідного синдрому. 8. Гемофілія: етіологія, клінічні прояви, діагностика, лікування.	2
3	Цукровий діабет (ЦД) у дітей. 1. Анатомо-фізіологічні особливості підшлункової залози та щитовидної залози у дітей; 2. Функціонування підшлункової залози, дію інсулярних та контрінсулярних гормонів; 3. Поняття відносної або абсолютної недостатності інсуліну, ЦД I і II типу; 4. Етіопатогенетичні аспекти розвитку ЦД; 5. Клінічні прояви ЦД у дітей; 6. Принципи діагностики ЦД; 7. Скринінгові тести гіперглікемії та кетоацидозу; 8. Диференціальний діагноз різних типів коматозних станів у дітей з ЦД; 9. Лікування дітей з ЦД (принципи дієто- та інсулінотерапії).	2
Модуль 2. Неонатологія.		
4	Передчасно народжена дитина. Принципи виходжування 1. Анатомо-фізіологічні особливості недоношених новонароджених. 2. Етіологічні фактори недоношеності у новонароджених. 3. Класифікація та типова клінічна картина ступенів морфологічної та нейрофункціональної зрілості недоношених дітей. 4. Особливості адаптації та синдроми дизадаптації недоношених новонароджених дітей.	2

	5. Диференціальна діагностика гіпербілірубінемії у недоношених. 6. Причини, діагностика, лікування, профілактика ЗВУР. 7. Принципи виходжування недоношених дітей в пологовому будинку та на другому етапі виходжування. 8. Особливості вигодовування недоношених дітей.	
5	Асфіксія новонароджених. Первинна реанімація. 1. Поняття про гостру та хронічну внутрішньоутробну гіпоксію плода і асфіксію новонародженого. 2. Етіологія гострої та хронічної гіпоксії плода і новонародженого. 3. Питання патогенезу вище вказаних станів. 4. Клінічні прояви гострої гіпоксії у залежності від ступеня важкості. 5. Алгоритм реанімації новонародженого в стані асфіксії у пологовому залі. 6. Постреанімаційна допомога новонародженим.	2
6	Неонатальні жовтяниці. Гемолітична хвороба новонароджених. 1. Обмін білірубину у новонародженого, 2. Особливості жовтяниці, яка вимагає додаткового обстеження 3. Причини жовтяниць, причини тривалої жовтяниці 4. Діагностика жовтяниць. 5. Поняття про гемолітичну хворобу новонароджених (ГХН) 6. Принципи лікування жовтяниць (консервативні, оперативні) 7. Гемолітична хвороба новонароджених (ГХН), причини, патогенез. 8. Клінічні форми ГХН. 9. Принципи лікування ГХН: консервативні, оперативні. Методика операції замінного переливання крові	
7	Інфекції новонароджених. Неонатальний сепсис. 1. Етіологічна структура гнійно-септичних захворювань у новонароджених; 2. Основні клінічні форми уражень шкіри інфекційного генезу; 3. Фактори ризику гнійно-септичних захворювань у новонароджених; 4. Особливості перебігу, діагностики, лікування та профілактики нозокоміальних інфекцій у новонароджених дітей; 5. Етіологію і патогенез неонатального сепсису; 6. Основні клінічні форми сепсису; 7. Методи діагностики і диференціальної діагностики сепсису; 8. Принципи раціонального лікування локалізованих форм гнійно-септичних захворювань у новонароджених; 9. Лікування сепсису у новонароджених	2
	Модуль 3. Дитячі інфекційні хвороби.	
8	Тема 1. Екзантематозні інфекції у дітей 1. Сучасні погляди на етіологію та патогенез екзантематозних інфекцій у дітей. 2. Особливості обстеження дітей раннього віку з підозрою на екзантематозні інфекції. 3. Диференціальна діагностика екзантематозних інфекцій у дітей. 4. Допоміжні методи обстеження дітей з підозрою на екзантематозних інфекцій у дітей, їх інформативність та діагностична цінність. 5. Ускладнені форми екзантематозних інфекцій у дітей. 6. Поняття про набуту та вроджену інфекцію. 7. Профілактика екзантематозних інфекцій у дітей.	2
9	Тема 2. Герпетичні інфекції у дітей 1. Класифікація герпетичної інфекції у дітей. 2. Сучасні погляди на етіологію та патогенез герпетичної інфекції у дітей. 3. Особливості обстеження дітей різного віку з підозрою на герпетичну інфекцію. 4. Диференціальна діагностика герпетичної інфекції у дітей.	2

	5. Допоміжні методи обстеження дітей з підозрою на герпетичну інфекцію, їх інформативність та діагностична цінність. 6. Ускладнені форми герпетичної інфекції у дітей. 7. Лікування герпетичної інфекції у дітей. 8. Профілактика герпетичної інфекції у дітей..	
10	Тема 3. Вірусні гепатити у дітей 1. Класифікація вірусних гепатитів у дітей. 2. Сучасні погляди на етіологію та патогенез вірусних гепатитів у дітей. 3. Особливості обстеження дітей різного віку з підозрою на вірусний гепатит 4. Диференціальна діагностика вірусних гепатитів у дітей. 5. Допоміжні методи обстеження дітей з підозрою на вірусний гепатит, їх інформативність та діагностична цінність. 6. Ускладнення вірусних гепатитів у дітей. 7. Лікування вірусних гепатитів у дітей. 8. Профілактика вірусних гепатитів у дітей.	2
11	Тема 4. Профілактика дитячих інфекційних хвороб 1. Класифікація вакцин. 2. Щеплення дітей згідно ккалендаря щеплень. 3. Рекомендовані щеплення дітям. 4. Протипоказання до вакцинації у дітей. 5. Ускладнення після вакцинації. 6. Попередження ускладнень та їх лікування.	2
	Модуль 4. Клінічна імунологія та алергологія	
12	Загальна характеристика імунітету та неспецифічних факторів захисту, їх вікові особливості 1. Етапи формування імунного захисту людини протягом життя. 2. Первинні імунодефіцитні стани. 3. Світові досягнення в питаннях імунореабілітації та імунотерапії. 4. Вторинні імунодефіцити: частота виникнення, їх основні чинники.	2
13	Принципи та методи діагностики алергічних захворювань у дітей. Поняття про atopічний марш 1. Питання загальної алергології. 2. Сучасна теорія виникнення алергічних реакцій. 3. Взаємовідносини алергії та імунітету. 4. Біохімічна структура та номенклатура алергенів. Перехресно-реактивні алергени.	2
14	Алергічні ураження органів травлення 1. Харчова алергія. 2. Синдром оральної алергії. 3. Еозинофільний гастроентерит. 4. Ентероколітичний синдром індукований харчовими білками.	2
15	Гострі бульозні дерматити 1. Багатоформна ексудативна еритема. 2. Інсектна алергія. 3. Синдром Лаєлла. 4. Синдром Стівенса-Джонсона.	2
	Разом	26

Тематичний план семінарських занять

Не передбачено програмою

Тематичний план практичних занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті

№	Назва теми	К-ть
---	------------	------

п/п		ГОДИН
Модуль 1. Хвороби системи крові та ендокринної системи у дітей		
Змістовий модуль 7. Хвороби системи крові у дітей		
1.	Тема 1. Залізо-, білково- та вітамінодефіцитні анемії у дітей. 1. Визначення поняття анемії. 2. Біологічна роль обміну заліза в організмі. 3. Класифікація дефіцитних анемії. 4. Етіологічні фактори і механізми розвитку дефіцитних анемії. 5. Основні клінічні прояви залізо-, білково- та вітамінодефіцитних анемії. 6. Клініко-лабораторні критерії дефіцитних анемії. 7. Диференціальний діагноз ЗДА з іншими гіпохромними анеміями. 8. Лікування та профілактика залізо-, білково-, вітамінодефіцитних анемії у дітей. 9. Хронічна постгеморагічна анемія у дітей. 10. Невідкладна допомога при кровотечах.	2
2.	Тема 2. Гемолітичні анемії у дітей. 1. Визначення поняття гемолітичних анемії. 2. Механізми гемолізу в нормі і при патології. 3. Класифікація гемолітичних анемії. 4. Етіологічні фактори і механізми розвитку гемолітичних анемії. 5. Основні клінічні прояви гемолітичних анемії. 6. Анемія Мінковського –Шофара, тип успадкування, основні клінічні прояви, принципи лікування. 7. Клініко-лабораторні критерії гемолітичних анемії. 8. Диференціальний діагноз гемолітичних анемії з іншими гіпохромними анеміями. 9. Лікування та профілактика гемолітичних анемії у дітей. 10. Принципи диспансерного спостереження за дітьми з гемолітичними анеміями.	2
3.	Тема 3. Гіпо- і апластичні анемії у дітей. 1. Етіопатогенетичні форми апластичних анемії. 2. Класифікація гіпо-і апластичних анемії. 3. Основні симптоми апластичних анемії. 4. Охарактеризуйте анемічний синдром. 5. Зміни в загальному аналізі крові та при біохімічному дослідженні крові у хворих на апластичну анемію. 6. Еволюція клінічних та лабораторних змін при прогресуванні апластичної анемії. 7. Диференціальна діагностика апластичних анемії. 8. Анемія Фанконі. Тип успадкування, клінічні прояви. Принципи діагностики і лікування. 9. Анемія Блекфана-Даймонда Тип успадкування, клінічні прояви. Принципи діагностики і лікування. 10. Анемія Естрена-Дамешека. Тип успадкування, клінічні прояви. Принципи діагностики і лікування. 11. Принципи лікування апластичних анемії. 12. Проведіть диференційну діагностику апластичної анемії з гострим лейкозом, вітамін В ₁₂ -дефіцитною анемією, мієлодиспластичним синдромом.	2
4.	Тема 4. Гемобластози у дітей. 1. Поняття гемобластозів. 2. Міжнародна класифікація лейкозів, її зв'язок зі схемою кровотворення. 3. лейкози у дітей, причини виникнення. Підтвердження пухлинної природи	2

	лейкозів. 4. Клінічні варіанти гострого лімфобластного (ГЛЛ). 5. Основні клініко-лабораторні синдроми при ГЛЛ. 6. Сучасні програми лікування ГЛЛ. 7. Особливості лікування гострого мієлолейкозу. 8. Критерії ремісії (клінічні і лабораторні) ГЛЛ. 9. Цитостатики. Класифікація медикаментів, що використовуються як цитостатики. 10. Ускладнення цитостатичної терапії. 11. Поняття лімфогранулематозу (ЛГМ), етіологія ЛГМ 12. Морфологічна класифікація ЛГМ. 13. Клінічна класифікація ГЛМ. 14. Назвіть основні ознаки інтоксикації при ЛГМ. 15. Характеристика уражених лімфатичних вузлів при ГЛМ. 16. Які особливості має гемограма при ЛГМ. 17. Диф. діагноз ЛГМ з доброякісними лімфаденопатіями. 18. Принципи лікування ГЛМ.	
5.	Тема 5. Геморагічні захворювання у дітей. 1. Поняття геморагічних захворювань. 2. Біологічна роль тромбоцитів у системі гемостазу 3. Основні клінічні прояви геморагічних захворювань. 4. Групи геморагічних захворювань залежно від механізмів порушень гемостазу. 5. Класифікація ідіопатичної тромбоцитопенічної пурпури. 6. Етіологічні фактори і механізм розвитку ідіопатичної тромбоцитопенічної пурпури. 7. Клініко-лабораторні критерії тромбоцитопенічної пурпури. 8. Диференціальний діагноз ідіопатичної тромбоцитопенічної пурпури. 9. Етіологія і патогенез геморагічного васкуліту. 10. Клінічні особливості геморагічного васкуліту залежно від форми. 11. Лабораторні дані, характерні для геморагічного васкуліту. 12. Терапія геморагічного васкуліту, залежно від провідного синдрому. 13. Принципи диспансерного спостереження за дітьми з геморагічними захворюваннями.	2
Змістовий модуль 8. Хвороби ендокринної системи у дітей		
6.	Тема 6. Цукровий діабет у дітей. 1. Поняття відносної або абсолютної недостатності інсуліну. 2. Визначення ЦД I і II типів. 3. Етіо-патогенетичні аспекти розвитку ЦД у дітей. 4. Поняття глікемічного контролю при ЦД у дітей. 5. Клінічні прояви ЦД у дітей різних вікових груп. 6. Лабораторна діагностика ЦД. 7. Диференціальний діагноз різних типів коматозних станів у дітей з ЦД. 8. Лікування дітей з ЦД (дієто- та інсулінотерапія). 9. Надання невідкладної допомоги дітям з різними видами коматозних станів при ЦД. 10. Поняття хронічних ускладнень ЦД та інсулінотерапії. 11. Профілактика гострих та хронічних ускладнень ЦД у дітей.	2
7.	Тема 7. Захворювання щитовидної залози у дітей. 1. Гормональне функціонування ЩЗ у дітей; роль ТТГ, Т3, Т4. 2. Поняття еутиреозу, гіпотиреозу, гіпертиреозу. 3. Визначення дифузного токсичного зобу, гіпотиреозу, аутоімунного тиреоїдиту, ендемічного зобу у дітей. 4. Етіо-патогенетичні аспекти розвитку захворювань ЩЗ у дітей.	2

	5. Клінічні прояви токсичного зобу, гіпотиреозу, аутоімунного тиреоїдиту, ендемічного зобу у дітей. 6. Діагностики захворювань ЩЗ у дітей. 7. Диференціальний діагноз функціональних станів ЩЗ у дітей. 8. Лікування дітей з захворюваннями ЩЗ. 9. Діагностика тиреотоксичної кризи у дітей. 10. Невідкладна допомога при тиреотоксичній кризі у дітей.	
8.	Тема 8. Патологія наднирників у дітей. 1.Класифікація недостатності наднирникових залоз. 2.Основні причини наднирникової недостатності. 3.Основні симптоми недостатності наднирників. 4.Характеристика, схема лікування хвороби Іценко-Кушинга. 5.Клінічні та лабораторні зміни при гострій наднирниковій недостатності. 6.Диференціальна діагностика гострої і хронічної наднирникової недостатності. 7.Основні причини адрено-генітального синдрому. 8.Клініко-лабораторна характеристика вродженої наднирникової недостатності. 9.Основні етіопатогенетичні види хронічної недостатності наднирників. 10. Поняття про різні форми адрено-генітального синдрому. 11. Клініка сільютратної, гіпертонічної та вірильної форми адрено-генітального синдрому. 12. Хвороба Аддісона: причини, клініка, діагностика, лікування. 13. Основні підходи до лікування різних форм недостатності наднирників.	2
9.	Тема 9. Захворювання гіпоталамо-гіпофізарної системи та статевих залоз у дітей. 1. Гормональне функціонування ГГС та статевих залоз у дітей. 2. Поняття патології ГГС та статевих залоз у дітей. 3. Етіо-патогенетичні аспекти різних форм патології росту, статевих залоз, ожиріння у дітей. 4. Клінічні прояви патології росту (екзогенно-конституціональної, гіпофізарної, соматогенної), ожиріння (екзогенно-конституціонального, гіпоталамічного), пубертатного диспітуїтаризму, патології статевих залоз (природжені порушення статевого диференціювання, порушення статевого розвитку у хлопчиків і дівчаток). 5. Принципи діагностики патології ГГС та статевих залоз у дітей. 6. Диференціальний діагноз різних різних форм патології росту, статевих залоз, ожиріння у дітей. 7. Лікування дітей з патологією ГГС та статевих залоз. 8. Догляд за дітьми з патологією ГГС та статевих залоз у дітей.	2
10.	Підсумковий модульний контроль. *	2
Модуль 2. Неонатологія.		
Змістовий модуль 9. Передчасно народжені діти.		
1.	Тема 1. Організація надання неонатальної допомоги в Україні. Рання неонатальна адаптація. Медичний догляд за здоровою новонародженою дитиною. Курація новонароджених дітей для написання навчальної історії хвороби.* 1. Принципи організації медичної допомоги новонародженим в Україні. 2. Структура пологового стаціонару. 3. Принципи спільного перебування матерів і новонароджених в пологових будинках і дитячих лікарнях. 4. Рання неонатальна адаптація. 5. Лікарський огляд новонародженого в пологовій залі. 6. Медичний догляд за здоровою новонародженою дитиною.	4

	7. Організація вигодовування новонароджених. 8. Принципи підтримки природного вигодовування. 9. Вакцинація новонароджених. 10. Поняття про неонатальний скринінг. 11. Виписка новонароджених з пологового будинку. 12. Курація новонароджених дітей для написання навчальної історії хвороби.	
2.	Тема 2. Діти з малою масою при народженні. Принципи виходжування та вигодовування маловагових дітей. 1. Особливості адаптації передчасно народжених новонароджених та синдроми дизадаптації. 2. Етіологічні фактори передчасних пологів і народження дітей з малою вагою. 3. Морфологічна та функціональна зрілість новонароджених дітей. Анатомо-фізіологічні особливості новонароджених з малою масою при народженні. 4. Поняття про морфологічну та функціональну зрілість передчасно народжених дітей. 5. Новонароджені замалі до гестаційного віку: причини затримки внутрішньоутробного розвитку, виходжування, профілактика. 6. Принципи виходжування дітей в пологовому будинку та на другому етапі виходжування. 7. Особливості вигодовування маловагових дітей.	4
3	Тема 3. Фактори перинатального ризику. Формування патології у новонароджених. Вплив медикаментів на плід. Вади розвитку плода. 1. Фактори перинатального ризику і формування пре-перинатальної патології. Фактори, що негативно впливають на плід. 2. Екстрагенітальні захворювання вагітної і їх вплив на плід. 3. Акушерські ускладнення вагітності, вплив на розвиток плоду і стан новонародженого. 4. Вплив медикаментів на плід і ново.	4
Змістовий модуль 10. Найбільш поширені неінфекційні хвороби новонароджених.		
4	Тема 4. Асфіксія новонародженого. 1. Поняття про гостру та хронічну внутрішньоутробну гіпоксію плода і асфіксію новонародженого. 2. Етіологія гострої та хронічної гіпоксії плода і новонародженого. 3. Питання патогенезу вище вказаних станів. 4. Клінічні прояви гострої гіпоксії у залежності від ступеня важкості.	4
5	Тема 5. Первинна реанімація новонароджених. 1. Алгоритм реанімаційних заходів при асфіксії новонародженого. 2. Алгоритм реанімаційних заходів при народженні дитини в стані асфіксії, чисті навколоплідні води. 3. Алгоритм реанімаційних заходів при народженні дитини в стані асфіксії, меконіальні навколоплідні води. 4. Принципи 15львеолі15оз15і15х15ної допомоги новонародженим.	4
6	Тема 6. Пологова травма у новонароджених. 1. Поняття про пологову травму новонародженого. 2. Пологова травма ЦНС. Причини, клінічні прояви. Діагностика. Лікувальна тактика. 3. Спинальна пологова травма. 4. Параліч Дюшена-Єрба, параліч Дежерін-Клюмпке. Клінічні прояви. Лікування. 6. Пологова травма кісток. Клінічні прояви. Лікування. 7. Пологова травма м'язів. Клінічні прояви. Лікування.	4
7.	Тема 7. Хвороби органів дихання у новонароджених. 1. Класифікація хвороб органів дихання у новонароджених.	4

	2. Функції, час та шляхи утворення сурфактанта. 3. Поняття синдрому дихальних розладів (СДР), причини, патогенез, класифікація. 4. Оцінка тяжкості СДР за шкалою Сільвермана-Даунса. 5. Поняття внутрішньоутробні пневмонії. Причини. Патогенез. 6. Клінічні прояви аспіраційного синдрому. 7. Рентгенологічні зміни, характерні для ателектазу легень. 8. Принципи та методи оксигенотерапії. 9. Ускладнення оксигенотерапії. 10. Основні принципи терапії СДР. 11. Провідні синдроми в клініці пневмонії новонароджених. 12. Методи профілактики СДР.	
8.	Тема 8. Пневмонії у новонароджених. 1. Пневмонії у новонароджених. Етіологія. 2. Патогенез неонатальних пневмоній. 3. Клінічні прояви пневмонії у новонародженого. 4. Діагностика неонатальних пневмоній. 5. Лікування пневмоній новонароджених.	4
9.	Тема 9. Патологія серцево-судинної системи у новонароджених. 1. Захворювання серцево-судинної системи. Діагностика, тактика ведення і лікування. 2. Недостатність кровообігу у новонароджених: серцева, судинна. 3. Патолофізіологія порушень становлення постнатального кровообігу у недоношених дітей. 4. Вроджені вади серця. Діагностика, клініка, невідкладна допомога, підготовка до транспортування.	4
10.	Тема 10. Гемолітична хвороба новонароджених. 1. Обмін білірубіну у новонародженого, 2. Особливості жовтяниці, яка вимагає додаткового обстеження 3. Причини жовтяниць, причини тривалої жовтяниці 4. Діагностика жовтяниць. 5. Поняття про гемолітичну 16львеол новонароджених (ГХН) 6. Принципи лікування жовтяниць (консервативні, оперативні) 7. Гемолітична хвороба новонароджених (ГХН), причини, патогенез. 8. Клінічні форми ГХН. 9. Принципи лікування ГХН: консервативні, оперативні. Методика операції замінного переливання крові.	4
11.	Тема 11. Геморагічна хвороба новонароджених. 1. Геморагічна хвороба новонароджених (ГрХН), причини, патогенез. 2. Клінічні форми ГрХН. 3. Принципи лікування ГрХН. 4. Невідкладна допомога при геморагічному синдромі у новонародженого.	4
Змістовий модуль 11. Перинатальні інфекції.		
12.	Тема 12. Внутрішньоутробні інфекції новонародженого вірусної етіології. 1. Визначення поняття внутрішньоутробної інфекції. 2. Знати основні перинатальні чинники ризику розвитку внутрішньоутробних інфекцій з боку матері та новонародженої дитини. 3. Особливості патофізіологічних процесів при внутрішньоутробних інфекціях. 4. Основні шляхи передачі внутрішньоутробних інфекцій. 5. Класифікація внутрішньоутробних інфекцій. 6. Особливості клінічного перебігу у новонароджених при реалізації внутрішньоутробного інфікування. 7. Основні клінічні прояви внутрішньоутробних інфекцій вірусної етіології	4

	(герпес-вірусна інфекція, ЦМВІ, вірусні гепатити, ВІЛ, краснуха, корона вірусна інфекція). 8. Основні діагностичні критерії внутрішньоутробних інфекцій та методи диференціальної діагностики. 9. Особливості схем лікування різних форм внутрішньоутробних інфекцій у новонароджених дітей. 10. Методи профілактики внутрішньоутробних інфекцій.	
13.	Тема 13. Внутрішньоутробні інфекції новонародженого бактеріальної етіології. 1. Основні клінічні прояви внутрішньоутробних інфекцій (вроджений хламідіоз, вроджений мікоплазмоз, вроджений сифіліс). 2. Основні діагностичні критерії внутрішньоутробних інфекцій та методи диференціальної діагностики. 3. Особливості схем лікування різних форм внутрішньоутробних інфекцій у новонароджених дітей. 4. Методи профілактики внутрішньоутробних інфекцій.	4
14.	Тема 14. Бактеріальні інфекції новонароджених. Гнійно-запальні захворювання шкіри та підшкірної основи, захворювання пупкового канатику, пупкової ранки та пупкових судин. 1. Гнійно-запальні захворювання шкіри та підшкірної основи у новонароджених (везикулопустульоз, епідемічна пухирчатка, ексfolіативний дерматит Ріттера) 2. Захворювання пупкового канатику, пупкової ранки та пупкових судин: класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика, прогноз різних форм омфаліту (катарального, флегмонозного, некротичного).	4
15.	Тема 15. Сепсис новонароджених. Класифікація. 1. Поняття неонатального сепсису. 2. Особливості імунного статусу новонародженого. 3. Класифікація неонатального сепсису, 4. Етіологія сепсису. 5. Клінічні прояви сепсису в залежності від часу інфікування 6. Діагностика сепсису. 7. Лікування сепсису новонароджених.	4
16.	Захист навчальної історії хвороби неонатального хворого.*	4
17.	Контроль практичної підготовки з модулю № 2 «Неонатологія»*	2
	Модуль 3. Дитячі інфекційні хвороби.	
	Змістовий модуль 12. Дитячі крапельні інфекції	
1.	Тема 1. Кір, краснуха. Вітряна віспа. Оперізуючий герпес. 1.Етіологія кору,краснухи,вітряної віспи та оперізуючого герпесу. 2.Епідеміологія кору,краснухи,вітряної віспи та оперізуючого герпесу. 3.Патогенез кору,краснухи,вітряної віспи та оперізуючого герпесу 4Класифікація кору,краснухи,вітряної віспи та оперізуючого герпесу. 5.Діагностика кору,краснухи,вітряної віспи та оперізуючого герпесу. 6. Лікування кору, краснухи, вітряної віспи, оперізуючого герпесу. 7.Профілактика краснухи, вітряної віспи, оперізуючого герпесу.	4
2.	Тема 2. Скарлатина. Псевдотуберкульоз. Інфекційний мононуклеоз. 1.Етіологія скарлатини,псевдотуберкульозу,інфекційного мононуклеозу. 2.Епідеміологія скарлатини,псевдотуберкульозу,інфекційного мононуклеозу. 3.Патогенез скарлатини, псевдотуберкульозу, інфекційного мононуклеозу. 4.Класифікація скарлатини, псевдотуберкульозу, інфекційного мононуклеозу. 5.Діагностика скарлатини,псевдотуберкульозу,інфекційного мононуклеозу. 6. Лікування скарлатини, псевдотуберкульозу, інфекційного мононуклеозу. 7.Профілактика скарлатини, псевдотуберкульозу, інфекційного мононуклеозу.	4

3.	Тема 3. Дифтерія. 1.Етіологія дифтерії. 2.Епідеміологія дифтерії. 3.Патогенез дифтерії. 4.Класифікація дифтерії. 5.Діагностика дифтерії. 6.Лікування дифтерії. 7.Профілактика дифтерії.	2
4.	Тема 4. Паротитна інфекція. Коклюш. 1.Етіологія паротитної інфекції та коклюша. 2.Епідеміологія паротитної інфекції та коклюша. 3.Патогенез паротитної інфекції та коклюша. 4.Класифікація паротитної інфекції та коклюша. 5.Діагностика паротитної інфекції та коклюша. 6.Лікування паротитної інфекції, коклюшу. 7.Профілактика паротитної інфекції та коклюша.	2
	Змістовий модуль 13. Інфекційні захворювання нервової системи та ГРВІ у дітей.	
5.	Тема 5. Менінгококова інфекція. 1.Етіологія менінгококової інфекції 2.Епідеміологія менінгококової інфекції 3.Патогенез менінгококової інфекції 4. Класифікація менінгококової інфекції 5. Діагностика менінгококової інфекції 6. Лікування менінгококової інфекції. 7.Профілактика менінгококової інфекції	2
6.	Тема 6. Поліомієліт. Ентеровірусна інфекція. 1.Етіологія поліомієліту, ентеровірусної інфекції. 2.Епідеміологія поліомієліту, ентеровірусної інфекції. 3.Патогенез поліомієліту, ентеровірусної інфекції. 4.Класифікація поліомієліту, ентеровірусної інфекції. 5.Діагностика поліомієліту, ентеровірусної інфекції. 6.Лікування поліомієліту, ентеровірусної інфекції. 7.Профілактика поліомієліту, ентеровірусної інфекції.	4
7.	Тема 7. Гострі респіраторні вірусні інфекції у дітей. 1.Етіологія гострих респіраторних вірусних інфекцій у дітей. 2.Епідеміологія гострих респіраторних вірусних інфекцій у дітей. 3.Патогенез гострих респіраторних вірусних інфекцій у дітей. 4.Класифікація гострих респіраторних вірусних інфекцій у дітей. 5.Діагностика гострих респіраторних вірусних інфекцій у дітей. 6.Лікування гострих респіраторних вірусних інфекцій у дітей. 7.Профілактика гострих респіраторних вірусних інфекцій у дітей.	4
	Змістовий модуль 14. Гострі кишкові інфекції та вірусні гепатити.	
8.	Тема 8. Шигельози. Ешерихіози. Сальмонельози. Кишковий ерсиніоз. Ротавірусна інфекція. 1.Етіологія шигельозу, ешерихіозу, сальмонельозу, кишкового ерсиніозу. 2.Епідеміологія шигельозу, ешерихіозу, сальмонельозу, кишкового ерсиніозу. 3.Патогенез шигельозу, ешерихіозу, сальмонельозу, кишкового ерсиніозу. 4.Класифікація шигельозу, ешерихіозу, сальмонельозу, кишкового ерсиніозу. 5.Діагностика шигельозу, ешерихіозу, сальмонельозу, кишкового ерсиніозу,. 6. Лікування шигельозу, ешерихіозу, сальмонельозу, кишкового ерсиніозу. 7.Профілактика шигельозу, ешерихіозу, сальмонельозу, кишкового ерсиніозу.	4
9.	Тема 9. Вірусні гепатити. 1.Етіологія вірусних гепатитів.	4

	2.Епідеміологія вірусних гепатитів. 3.Патогенез вірусних гепатитів. 4.Класифікація вірусних гепатитів. 5.Діагностика вірусних гепатитів. 6.Лікування вірусних гепатитів. 7. Профілактика вірусних гепатитів.	
10.	ПМК	2
	Модуль 4. Клінічна імунологія та алергологія	
1.	Вікові особливості функціонування центральних та периферичних органів імунної системи. Імунологічні методи дослідження. 1. Імунна відповідь новонароджених, постнатальний імунітет. 2. Особливості дитячого віку: критичні періоди розвитку імунної системи, перехрести показників крові. 3. Поняття “часто хворіючі діти”. 4. Зміни показників імунітету протягом життя. 5. Загальна характеристика інфекційного процесу. 6. Механізми імунного захисту при бактеріальних інфекціях. 7. Імунна відповідь при вірусних інфекціях (герпес вірус, COVID-19 та інші). 8. Методики, що використовуються для оцінки гуморальних природжених факторів захисту, клітинного імунітету. 9. Комплексна оцінка місцевого імунітету. 10. Сучасні методи експрес діагностики, лабораторної діагностики на основі проточної цитофлуориметрії, мультиплексного аналізу. 11. Імунограма, клінічна інтерпретація результатів.	4
2.	Імунні механізми розвитку алергії. Атопія. Вікові особливості перебігу алергії. Атопічний марш. 1. Сучасні уявлення про алергію. Алергія як системне захворювання. 2. Типи та основні стадії імунологічних реакцій. 3. Поняття гіперчутливості та її різновиди. 4. Види алергенів. 5. Алергопатологія, що розвивається за реагіновим типом: принципи діагностики, профілактики та лікування. 6. Визначення поняття «атопія». 7. Роль генетичних факторів і навколишнього середовища в імунопатогенезі алергії. 8. Причини та наслідки розвитку «атопічного маршу». 9. Розвиток алергопатології відповідно віку. 10.Захворювання, що розвиваються за другим, третім та четвертим типом імунної відповіді: клініка, особливості діагностики та лікування.	4
3.	Принципи та методи діагностики алергічних захворювань у дітей. 1. Алергологічний анамнез як перший етап алергодіагностики. 2. Сучасні принципи специфічної алергодіагностики. 3. Постановка шкірних проб з алергенами (методика шкірного тестування). Провокаційні тести. 4. Імунологічні методи обстеження в діагностиці алергічних захворювань. 5. Лабораторно-інструментальне обстеження: неспецифічні, специфічні методи (виявлення специфічного Ig E). 6. Функціональні методи обстеження (спірометрія, пікфлоуметрія). 7. Сучасні можливості молекулярної багатокомпонентної діагностики алергічних захворювань у дітей. 8. Застосування молекулярних платформ в алергологічній практиці. 9. Моно- та багатокомпонентні методи молекулярної діагностики алергії, алгоритми використання. Створення індивідуального статусу	4

	сенсibilізації (багатокомпонентний тест-аналізатор ALEX, ISAC).	
4.	Алергічні ураження шкіри, atopічний дерматит. 1. Класифікація atopічного дерматиту. 2. Різновиди етіологічних чинників алергічних захворювань шкіри з урахуванням віку дитини. 3. Харчова алергія. Синдром оральної алергії. 4. Патогенетичні механізми реалізації atopічного дерматиту. 5. Клінічні діагностичні критерії в постановці діагнозу atopічний дерматит. 6. Диференційна діагностика алергічних уражень шкіри. 7. Сучасні методи лікування atopічного дерматиту, принципи застосування місцевої терапії. 8. Еозинофільний гастроентерит, причини виникнення, клінічна симптоматика. 9. Ентероколітичний синдром індукований харчовими білками (Food Protein Induced Enterocolitis Syndrome).	4
5.	Кропив'янка: сучасний погляд на діагностику та лікування. 1. Етіологічні чинники кропив'янки та класифікація за міжнародною номенклатурою. 2. Імунопатогенез, ендотипи, потенційні прогностичні біомаркери хронічного перебігу. 3. Критерії постановки діагнозу хронічна кропив'янка, диференційна діагностика, супутні захворювання. 4. Сучасні підходи до ведення пацієнтів із хронічною кропив'янкою, оцінка якості життя. 5. Медикаментозна алергія – механізми реалізації, клінічні прояви, алгоритм діагностики, лікування.	4
6.	Алергічний риніт у дітей. 1. Поширеність алергічного риніту у світі та в Україні зокрема. 2. Патофізіологічні основи реалізації алергічного запалення слизової верхніх дихальних шляхів. 3. Класифікація алергічного риніту з урахуванням етіологічних чинників (етіологічна класифікація), симптоматики та тяжкості клінічного перебігу (клінічна класифікація). 4. Принципи алергодіагностики у пацієнтів з алергічним ринітом, шляхи визначення спектру сенсibilізації. 5. Лабораторні методи діагностики та риноскопія в постановці діагнозу алергічний риніт. 6. Лікування алергічного риніту з урахуванням активності процесу Принципи застосування назальних кортикостероїдів та антигістамінних препаратів. 7. Алергенспецифічна імунотерапія, принципи проведення в педіатрії. 8. Алергомоніторинг житлових приміщень та визначення концентрації пилку рослин у повітрі.	4
7.	Бронхіальна астма. Клінічні особливості перебігу у дітей різного віку. 1. Етіологічні чинники розвитку бронхіальної астми, роль тригерних факторів у виникненні загострень. 2. Патогенетичні основи реалізації алергічного запалення, еозинофільний тип запалення. 3. Класифікація бронхіальної астми з урахуванням клінічних форм та фенотипів, диференційна діагностика. 4. Синдром рецидивуючого 20львеол у дітей дошкільного віку (recurrent wheezing). 5. Клінічні критерії постановки діагнозу астма.	4

	6. Спірометрія та пікфлоуметрія як основні методи оцінки функції зовнішнього дихання. 7. Персоніфікований покроковий підхід до ведення пацієнтів з бронхіальною астмою. 8. Невідкладна допомога під час нападу бронхіальної астми з урахуванням тяжкості та місця надання допомоги. 9. Астматичний статус, критерії діагностики та ведення пацієнтів. 10. Гіперчутливість до антигенів грибів роду <i>Aspergillus</i> . Бронхолегеневий 21львеолі21оз. 11. Екзогенний алергічний 21львеолі, етіопатогенез, діагностика, диференційна діагностика, терапія.	
8.	Невідкладні стани в алергології. 1. Механізми розвитку, клініка та діагностика невідкладних станів в алергології. 2. Анафілактичний шок, протокол надання невідкладної допомоги.	2
	ПМК	2
	Всього	112

* теми, з яких обов'язково повинна бути позитивна оцінка.

Самостійна робота

№ п/п	Тема	К-ть годин
	Модуль 1. Хвороби системи крові у дітей Модуль 2. Неонатологія	
1	Підготовка до практичних занять	21
2	Підготовка до підсумкового модульного контролю	4
3	Написання навчальної історії хвороби	4
4	Підготовка до екзамену	10

	Опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних занять із зазначенням основних питань, що повинні бути вивчені: Модуль 1. Хвороби системи крові у дітей Хронічна постгеморагічна анемія у дітей: 5. Етіологія постгеморагічної анемії у дітей. 6. Патогенез хронічної постгеморагічної анемії у дітей. 7. Діагностика хронічної постгеморагічної анемії у дітей. 4. Невідкладна допомога при кровотечах.	2
	Порушення статевого розвитку у хлопчиків і дівчаток. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування. 1.Анатомо-фізіологічні особливості гіпоталамо-гіпофізарної системи (ГГС) у дітей; 2.Гормональне функціонування ГГС у дітей; 3.Поняття патології ГГС у дітей; 4.Етіо-патогенетичні аспекти різних форм патології росту у дітей; 5.Клінічні прояви патології росту (екзогенно-конституціональної, гіпофізарної, соматогенної) у хлопчиків і дівчаток; 6.Принципи діагностики патології ГГС у дітей; 7.Диференційний діагноз різних різних форм патології росту у дітей; 8.Лікування дітей з патологією ГГС	2
	Модуль 2. Неонатологія Затримка внутрішньоутробного розвитку плода: особливості адаптації дітей із ЗВУР та принципи виходжування 1.Визначення поняття затримка внутрішньоутробного розвитку. 2.Етіологія ЗВУР. 3.Клінічні прояви різних варіантів ЗВУР 4.Поняття морфо-функціональної зрілості плода. Принципи виходжування новонароджених із ЗВУР.	2
	Всього за модуль 1 та модуль 2	45
Модуль 3 Дитячі інфекційні хвороби		
1	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	16
2	Підготовка до підсумкового модульного контролю	4
	Всього за модуль 3	20
Модуль 4. Клінічна імунологія та алергологія		
1	Підготовка до практичних занять	26
2	Підготовка до підсумкового модульного контролю	6
3	Опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних занять із зазначенням основних питань, що повинні бути вивчені: Поствакцинальні алергічні реакції та ускладнення. 1. Місцеві та загальні поствакцинальні реакції. 2. Поствакцинальні ускладнення, клінічні форми. 3. Алергічні поствакцинальні реакції: анафілактичний шок і анафілактоїдні реакції; алергічні реакції (набряк Квінке, висипка по типу кропив'янки, синдром Стівенса-Джонсона, Лайєлла) Неблагоприємні події після імунізації, порядок їх реєстрації.	3
	Всього за модуль 4	35
	Всього з дисципліни	100

Індивідуальні завдання

Модуль 1. Хвороби системи крові та ендокринної системи у дітей

Вплив радіації на здоров'я дітей.
Патологія гемостазу у дітей.
Набуті гемолітичні анемії.
Сучасний погляд на гемофілію.
Гормональна регуляція росту у дітей.
Метаболічний синдром в практиці педіатра.
Хоспісна допомога онкогематологічним пацієнтам дитячого віку.
ДВЗ-синдром в педіатрії.
Хронічні ускладнення цукрового діабету у дітей.
Сучасний погляд на проблему патології зросту у дітей.
Навантажувальні проби в дитячій ендокринології.

Модуль 2. Неонатологія

Вплив шкідливих чинників на розвиток плода.
Організація середовища і догляду за новонародженою дитиною.
Особливості фізичного і психомоторного розвитку недоношених дітей.
Вплив харчування вагітної жінки на організм майбутньої дитини.
Вплив на організм майбутньої дитини лікарських засобів, які приймає вагітна жінка.
Вплив захворювань матері та шкідливих звичок на організм майбутньої дитини.
Принципи парантерального харчування в неонатології.
Біль в неонатології.
Лікувальна гіпотермія в неонатології.
Затримка росту новонароджених.
Нейропротекція в неонатології.
Етичні питання глибоко недоношених новонароджених.

Модуль 3. Дитячі інфекційні хвороби.

Діагностика, клініка, лікування та профілактика COVID-19 у дітей
Діагностика, клініка, лікування та профілактика холери у дітей.
Діагностика, клініка, лікування та профілактика гемофільної інфекції у дітей.
Діагностика, клініка, лікування та профілактика гельмінтозів у дітей.
Діагностика, клініка, лікування та профілактика лямбліозу у дітей.
Діагностика, клініка, лікування та профілактика лептоспірозу у дітей.
Діагностика, клініка, лікування та профілактика ботулізму у дітей.
Діагностика, клініка, лікування та профілактика ВІЛ-інфекції у дітей.
Рекомендовані щеплення у дітей.

Модуль 4. Клінічна імунологія та алергологія

Застосування імуноотропних препаратів у дітей різних вікових груп.
Бактеріальні лізати системної дії, застосування у педіатрії.
Спеціалізована алергологічна допомога дітям. Структура та принципи функціонування освітніх програм для пацієнтів («Астма-школа», «Школа atopії»).

Перелік теоретичних питань для підготовки здобувачів вищої освіти до екзамену

- 1.Визначення поняття анемії. Класифікація анемій у дітей.
- 2.Залізодефіцитні анемії у дітей. Причини виникнення, клініка, діагностика, диференціальна діагностика.
- 3.Лікування та профілактика залізодефіцитної анемії у дітей.
- 4.Хронічна постгеморагічна анемія у дітей. Етіологія, патогенез, діагностика. Невідкладна допомога при кровотечах.
- 5.Гемобластози у дітей. Причини виникнення.Класифікація лейкозів. Її зв'язок зі схемою кровотворення.
- 6.Клінічні варіанти перебігу, діагностика та диференціальна діагностика гострої

лімфобластної лейкемії у дітей.

7. Програми лікування лейкемій у дітей (гострої лімфобластної лейкемії, гострої мієлоїдної лейкемії, хронічної мієлоїдної лейкемії). Цитостатики. Класифікація лікувальних засобів, що застосовуються як цитостатики. Показання до їх застосування. Ускладнення цитостатичної терапії (негайні, відстрочені, віддалені).
8. Клініка, лікування, прогноз лімфогранульоматозу у дітей. Невідкладна допомога при синдромі стиснення верхньої порожнистої вени.
9. Гемофілія А та В. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика. Прогноз у дітей.
10. Замісна терапія при наданні невідкладної допомоги хворим на гемофілію. Антигемофільні препарати (концентрати факторів згортання крові, СЗП) та їх застосування.
11. Геморагічний васкуліт у дітей. Етіологія, патогенез, клінічні форми, діагностика диференціальна діагностика, лікування, прогноз.
12. Тромбоцитопенічна пурпура у дітей. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, прогноз. Невідкладна допомога при кровотечах.
13. Цукровий діабет у дітей. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, принципи лікування, критерії компенсації цукрового діабету у дітей.
14. Режим інсулінотерапії цукрового діабету у дітей. Препарати інсуліну.
15. Особливості дієти при цукровому діабеті у дітей.
16. Гіперглікемічна кетоацидотична кома у дітей. Причини, клініка, діагностика, невідкладна допомога.
17. Гіпоглікемічна кома у дітей. Причини виникнення, клініка, діагностика, невідкладна допомога.
18. Порушення росту у дітей. Гіпофізарний нанізм. Причини, клініка, диференціальний діагноз. Лікування та прогноз.
19. Ожиріння у дітей. Причини, клінічні форми. Принципи комплексного лікування різних клінічних форм ожиріння у дітей. Профілактика
20. Автоімунний тиреоїдит у дітей. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, прогноз.
21. Дифузний токсичний зоб у дітей. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференціальний діагноз. Лікування. Прогноз.
22. Ендемічний зоб у дітей. Причини, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
23. Гіпотиреоз у дітей. Етіологія, патогенез, клініка, рання діагностика. Лікування, прогноз.
24. Клініка та діагностика адрено-генітального синдрому у дітей. Лікування. Невідкладна допомога при сільвтрачаючій формі адрено-генітального синдрому.
25. Порушення статевих розв'язку у хлопчиків і дівчаток. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
26. Диференціальна діагностика варіантів інтерсексуалізму. Методи дослідження. Лікування.
27. Визначення поняття мало вагова дитина. Класифікація мало вагових дітей.
28. Причини затримки внутрішньоутробного розвитку плода. Особливості адаптації дітей зі ЗВУР та принципи виходжування.
29. Оцінка морфологічної та нейро-функціональної зрілості недоношених дітей. Етапи виходжування маловагових дітей. Принципи транспортування. Критерії виписки зі стаціонару.
30. Принципи вигодовування недоношених новонароджених. Вибір засобу годування в залежності від гестаційного віку та стану дитини. Рекомендовані об'єми ентерального харчування.
31. Етіологічні фактори, клінічні та лабораторні критерії діагнозу «асфіксії новонародженого».
32. Сучасні уявлення про патогенез асфіксії. Компенсаторні механізми організму плода у відповідь на гіпоксію. Критерії ступеню важкості асфіксії.
33. Алгоритм надання невідкладної допомоги дитині у стані асфіксії при народженні в залежності від наявності або відсутності ознак меконіальної аспірації.
34. Визначення терміну «пологова травма» та чинники її розвитку.
35. Пологові травми м'яких тканин. Адипонекроз. Пошкодження грудинно-ключично-

- соскоподібного м'язу. Диференціальний діагноз пологової пухлини та кефалогематоми.
36. Пологова травма спинного мозку та плечового сплетення. Парези і паралічи Дюшен-Ерба, Дежерін-Клюмпке.
 37. Поняття про сурфактантну систему легень. Чинники розвитку СДР у новонароджених. Механізм розвитку гіалінових мембран. Методи антенатальної профілактики.
 38. Оцінка ступеня тяжкості дихальної недостатності при синдромі дихальних розладів.
 39. Принципи лікування СДР у новонароджених. Респіраторна підтримка. Сурфактантзамісна терапія.
 40. Принципи діагностики та лікування пневмоній у новонароджених. Особливості етіотропної терапії.
 41. Етіологія, патогенез ГХН. Клінічно-лабораторні критерії анемічної, жовтяничної та набрякової форм ГХН.
 42. Методи консервативної та оперативної терапії ГХН.
 43. Чинники розвитку геморагічної хвороби. Клінічні особливості ранньої, класичної та пізньої форм геморагічної хвороби. Диференційна діагностика геморагічної хвороби та синдрому заковтнутої крові. Лікування та профілактика геморагічної хвороби.
 44. Визначення терміну TORCH-інфекції. Фактори ризику розвитку ВУІ.
 45. Характер ураженні при ВУІ в залежності від терміну та шляху інфікування плода.
 46. Методи ранньої діагностики та профілактики ВУІ.
 47. Клінічні прояви ВУІ в залежності від етіології.
 48. Принципи лікування ВУІ. Етіотропна та імунотерапія.
 49. Омфаліт. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Діагностика. Профілактика та лікування.
 50. Везикулопустульоз, пухирчатка новонародженого, ексфоліативний дерматит Ріттера. Етіологія, клініка, лікування. Профілактика.
 51. Визначення терміну «неонатальний сепсис». Чинники розвитку .
 52. Класифікація та етіологія неонатального сепсису.
 53. Клінічно-лабораторні критерії неонатального сепсису.
 54. Принципи лікування та профілактики неонатального сепсису.

Дитячі інфекційні хвороби.

1. Етіологія, епідеміологія, класифікація, діагностика, лікування та профілактика вродженої вітряної віспи.
2. Етіологія, епідеміологія, класифікація, діагностика, лікування та профілактика набутої вітряної віспи.
3. Етіологія, епідеміологія, класифікація, діагностика, лікування та профілактика кору.
4. Етіологія, епідеміологія, класифікація, діагностика, лікування та профілактика вродженої краснухи.
5. Етіологія, епідеміологія, класифікація, діагностика, лікування та профілактика набутої краснухи.
6. Етіологія, епідеміологія, класифікація, діагностика, лікування та профілактика скарлатини.
7. Етіологія, епідеміологія, класифікація, діагностика, лікування та профілактика оперізувального герпесу.
8. Етіологія, епідеміологія, класифікація, діагностика, лікування та профілактика звичайного герпесу.
9. Етіологія, епідеміологія, класифікація, діагностика, лікування та профілактика дифтерії ротоглотки.
10. Етіологія, епідеміологія, класифікація, діагностика, лікування та профілактика дифтерії гортані.
11. Етіологія, епідеміологія, класифікація, діагностика, лікування та профілактика менингококового менингіту.
12. Етіологія, епідеміологія, класифікація, діагностика, лікування та профілактика менингококового назофарингіту.
13. Етіологія, епідеміологія, класифікація, діагностика, лікування та профілактика менингококцемії.

14. Етіологія, епідеміологія, класифікація, діагностика, лікування та профілактика змішаних генералізованих форм менінгококової інфекції.
15. Етіологія, епідеміологія, класифікація, діагностика, лікування та профілактика інфекційного мононуклеозу.
16. Етіологія, епідеміологія, класифікація, діагностика, лікування та профілактика шигельозу.
17. Етіологія, епідеміологія, класифікація, діагностика, лікування та профілактика сальмонельозу.
18. Етіологія, епідеміологія, класифікація, діагностика, лікування та профілактика рота вірусної інфекції.
19. Етіологія, епідеміологія, класифікація, діагностика, лікування та профілактика ешерихіозу.
20. Етіологія, епідеміологія, класифікація, діагностика, лікування та профілактика вірусного гепатиту А.
21. Етіологія, епідеміологія, класифікація, діагностика, лікування та профілактика вірусного гепатиту В.
22. Етіологія, епідеміологія, класифікація, діагностика, лікування та профілактика коклюшу у дітей до року.
23. Етіологія, епідеміологія, класифікація, діагностика, лікування та профілактика коклюшу у дітей старшого віку.
24. Етіологія, епідеміологія, класифікація, діагностика, лікування та профілактика залозистої форми паротитної інфекції.
25. Етіологія, епідеміологія, класифікація, діагностика, лікування та профілактика змішаної форми паротитної інфекції.
26. Етіологія, епідеміологія, класифікація, діагностика, лікування та профілактика паротитної інфекції з ураженням нервової системи.
27. Етіологія, епідеміологія, класифікація, діагностика, лікування та профілактика псевдотуберкульозу.
28. Етіологія, епідеміологія, класифікація, діагностика, лікування та профілактика грипу.
29. Етіологія, епідеміологія, класифікація, діагностика, лікування та профілактика парагрипу.
30. Етіологія, епідеміологія, класифікація, діагностика, лікування та профілактика аденовірусної інфекції.
31. Етіологія, епідеміологія, класифікація, діагностика, лікування та профілактика РС-інфекції.
32. Етіологія, епідеміологія, класифікація, діагностика, лікування та профілактика риновірусної інфекції.
33. Етіологія, епідеміологія, класифікація, діагностика, лікування та профілактика реовірусної інфекції.
34. Етіологія, епідеміологія, класифікація, діагностика, лікування та профілактика ентеровірусної інфекції.
35. Етіологія, епідеміологія, класифікація, діагностика, лікування та профілактика паралітичних форм поліомієліту.
36. Етіологія, епідеміологія, класифікація, діагностика, лікування та профілактика непаралітичних форм поліомієліту.
37. Етіологія, епідеміологія, класифікація, діагностика, лікування та профілактика локалізованих форм поліомієліту.
38. Імунопрофілактика дитячих інфекційних хвороб.

Клінічна імунологія та алергологія

1. Сучасне уявлення про структуру, функцію та онтогенез імунної системи. Центральні та периферичні органи імунної системи. Особливості функціонування імунної системи новонароджених, дітей різного віку та осіб похилого віку.
2. Клітинні природжені фактори захисту, їх взаємодія в реалізації імунної відповіді. Моноцитарно-макрофагальна система: функції, особливості, роль у становленні та реалізації імунної відповіді. Сучасні аспекти фагоцитозу.
3. Гуморальні фактори природженого імунітету. Імуноглобуліни: будова, функції, класи. Роль імунних комплексів у розвитку патології.
4. Сучасне уявлення про структуру та функцію головного комплексу гістосумісності. Будова

антигенів HLA. Схильність до захворювань залежно від HLA-фенотипу.

5. Кількісні та функціональні імунологічні тести. Імунограма, основні показники.
6. Контроль за станом здоров'я дітей. Розробка та проведення заходів щодо профілактики алергічних захворювань, вияву хворих та покращання якості медичної допомоги.
7. Принципи раціонального харчування здорових дітей та хворих на алергологічну патологію.
8. Загальна характеристика імунітету та неспецифічних факторів захисту, їх вікові особливості. Генетичні механізми виникнення алергічних захворювань.
9. Первинні імунодефіцитні стани. Світові досягнення в питаннях імунореабілітації та імунотерапії.
10. Вторинні імунодефіцити: частота, їх основні чинники. Тимомегалія – сучасні погляди на проблему, принципи діагностики та ведення пацієнтів.
11. Питання загальної алергології. Сучасна теорія виникнення алергічних реакцій. Взаємовідносини алергії та імунітету.
12. Принципи та методи діагностики алергічних захворювань у дітей. Алергологічний анамнез як перший етап алергодіагностики.
13. Лабораторно-інструментальне обстеження: неспецифічні, специфічні методи (виявлення специфічного Ig E). Функціональні методи обстеження (спірометрія, пікфлоуметрія).
14. Сучасні можливості молекулярної багатокомпонентної діагностики алергічних захворювань у дітей. Біохімічна структура та номенклатура алергенів.
15. Біохімічна структура та номенклатура алергенів. Загальні принципи лікування та профілактики алергічних захворювань у дітей.
16. Показання для проведення алергенспецифічної імунотерапії. Алгоритм відбору пацієнтів.
17. Гострі бульозні дерматити: багатоформна ексудативна еритема, інсектна алергія, синдром Лаелла, синдром Стивена-Джонсона.
18. Кропив'янка, набряк Квінке, спадковий ангіоневротичний набряк: різновиди, лікування.
19. Анафілактичний шок.
20. Алергічний риніт, сезонний та цілорічний. Принципи діагностики та лікування алергічних ринітів.
21. Бронхіальна астма. Етіологія, патогенез, класифікація. Клінічні особливості перебігу БА у дітей різного віку. Астматичний статус.
22. Діагноз та диференційний діагноз БА у дітей. Сучасні принципи лікування і профілактики БА.
23. Алергічні ураження органів травлення. Харчова алергія. Синдром оральної алергії.
24. Атопічний дерматит, різновиди, етіологія, патогенез, клініка, діагностика та диференційна діагностика, сучасні методи лікування.
25. Хронічна кропив'янка: сучасний погляд на проблему та персоніфікований підхід до лікування.
26. Медикаментозна алергія – механізми, клінічні прояви, алгоритм діагностики, лікування. Неблагоприємні події після імунізації, порядок їх реєстрації. Поствакцинальні алергічні реакції та ускладнення.
27. Синдром рецидивуючого візінгу у дітей дошкільного віку (recurrent wheezing).

Перелік практичних навичок до екзамену

Модуль 1-2

1. Клінічне обстеження (анамнез хвороби, огляд, пальпація, перкусія, аускультация) дітей із захворюваннями кровотворної системи.
2. Оцінка загального аналізу крові у дітей різного віку в нормі та патології.
3. Невідкладана терапія при геморагічному синдромі у дітей.
4. Розрахунок ферротерапії для дітей різного віку.
5. Оцінка показників гемостазу у дітей.
6. Оцінка мієлограми.
7. Методика стерильної пункції.
8. Методика люмбальної пункції.
9. Методи дослідження судинної резистентності.

10. Знання техніки запису електрокардіограми та алгоритм її розшифровки.
11. Клінічне обстеження ендокринного хворого з оцінкою фізичного і статевого розвитку дитини, визначенням надлишку маси тіла, синдрому затримки і прискорення зростання за сигмальними відхиленнями і центильними таблицями.
12. Визначення кісткового віку дитини.
13. Проведення експрес-діагностики цукрового діабету у дітей.
14. Розрахунок дієтотерапії при цукровому діабеті у дітей.
15. Розрахунок інсулінотерапії хворому на цукровий діабет.
16. Надання першої лікарської допомоги при надзвичайних станах при патології ендокринної системи (коми при цукровому діабеті, тиреотоксична і адісонічна криза).
17. Провести об'єктивне обстеження здорової новонародженої дитини.
18. Визначити гестаційний вік недоношеної дитини за таблицями Дубович, Баларда.
19. Провести первинний туалет новонародженого.
20. Перевязка та обробка пуповини і догляд за пуповинним залишком і пупковою ранкою.
21. Розрахунок вигодовування доношених і недоношених новонароджених дітей.
22. Транспортування новонароджених дітей.
23. Оцінка тяжкості асфіксії за шкалою Апгар.
24. Алгоритм первинної реанімації новонароджених.
25. Техніка проведення замінного переливання крові.
26. Оцінити ступінь дихальної недостатності при пневмонії новонародженого і призначити кисневу терапію в залежності від ступеня тяжкості.
27. Догляд за шкірою і пупком новонародженого при їх захворюванні.
28. Вміти оцінити дані лабораторних та інструментальних досліджень при різних захворюваннях новонародженого.
29. Провести і оцінити тест Апта.

Модуль 3.

- I. Аналіз лабораторних та інструментальних досліджень:
 1. Загальний аналіз крові
 2. Загальний аналіз сечі
 3. Загальний аналіз ліквору
 4. Копрограма
 5. Серологічні реакції при інфекційних захворюваннях
 6. Бактеріологічні дослідження біологічних рідин та виділень
 7. Імунологічні маркери інфекційних захворювань
 8. Білірубін крові та його фракції
 9. Лужна фосфатаза, тимолова проба, трансамінази крові
- II. Надання допомоги при невідкладних станах:
 1. Дифтерійний круп
 2. Апноє при коклюші
 3. Інфекційно-токсичний шок при менінгококовій інфекції
 4. Набряк-набухання головного мозку при менінгітах та енцефалітах
 5. Токсико-ексикоз при гострих кишкових інфекціях
 6. Нейротоксикоз при гострих кишкових інфекціях
 7. Гостра печінкова недостатність при вірусних гепатитах
 8. Гострий стенозуючий ларинготрахеїт при ГРВІ
 9. Гіпертермічний синдром при грипі
 10. Фебрильні судоми при грипі
 11. Анафілактичний шок при щепленні

Модуль 4. Клінічна імунологія та алергологія

1. Проводити опитування та фізикальне обстеження пацієнтів із імунодефіцитними захворюваннями (зібрати імунологічний анамнез, визначити спадкову схильність до розвитку імунодефіцитів, оцінка даних фізикальних методів досліджень та ін.).
2. Вміти заповнювати імунологічний опитувач хворого, на основі даних якого визначити

- «групу ризику» щодо імунопатології.
3. Виявляти наявність основних клінічних симптомів та синдромів імунних порушень.
 4. Проводити диференціальний діагноз, обґрунтовувати та формулювати діагноз при основних імунodefіцитних синдромах на підставі аналізу даних лабораторного та інструментального обстеження.
 5. Проводити клініко-імунологічну диференційну діагностику природжених та набутих імунodefіцитів.
 6. Вміти зібрати загальний та алергологічний анамнези життя і хвороби дитини.
 7. Вміти провести цілеспрямоване клінічне обстеження хворого, оцінити фізичний, статевий, нервово-психічний розвиток дитини.
 8. Володіти технікою внутрішньовенних, внутрішньом'язових і підшкірних ін'єкцій.
 9. Володіти технікою вимірювання артеріального тиску.
 10. Володіти технікою користування індивідуальними інгаляторами для введення інгаляційних бронхоспазмолітиків та кортикостероїдів, а також засобами ефективної доставки медикаментів (спейсерами) в дихальні шляхи.
 11. Визначити необхідний обсяг лабораторних, функціональних та інших додаткових і спеціальних досліджень, оцінити їх результати, зробити узагальнені висновки.
 12. Визначити тяжкість стану хворого та, за необхідністю, обсяг і склад інтенсивної терапії і реанімаційних заходів у разі загрози життю дитини.
 13. Вміти провести диференційну діагностику захворювання із схожими нозологічними формами.
 14. Володіти методикою оцінки ураження шкіри при atopічному дерматиті.
 15. Визначити показання до алергологічного обстеження і термін його проведення.
 16. Володіти методикою постановки та оцінки шкірних алергологічних проб.
 17. Провести інтерпретацію результатів дослідження функції зовнішнього дихання, у т.ч. з фармакологічними пробами.
 18. Провести інтерпретацію результатів лабораторного обстеження дитини, в тому числі специфічного алергологічного обстеження.
 19. Обґрунтувати тактику і термін медикаментозної терапії і профілактики пацієнтам з алергічним ринітом.
 20. Оцінити ефективність базисної терапії бронхіальної астми на підставі даних щоденників самоконтролю і результатів пікфлоуметрії.
 21. Оцінити ефективність елімінаційної терапії на підставі аналізу даних харчового щоденника.
 22. Визначити показання і протипоказання та обрати спосіб проведення специфічної імунотерапії.
 23. Визначити показання і протипоказання до вакцинації, скласти індивідуальний календар і план профілактичних заходів щодо можливих поствакцинальних реакцій і ускладнень, надати необхідну лікувальну допомогу у випадку розвитку останніх.

Форма підсумкового контролю - екзамен

Система поточного та підсумкового контролю

Контрольні заходи оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти включають поточний та підсумковий контроль знань, умінь і навичок. Підсумковий контроль - екзамен.

Система *поточного оцінювання* включає оцінку теоретичної, практичної підготовки та результатів самостійної роботи здобувачів освіти, як підготовку до практичних занять так і результати роботи на занятті. Поточний контроль може проводитися у формі усного опитування, вирішення ситуаційних завдань, оцінки виконання маніпуляцій, письмового контролю, письмового тестування на практичних заняттях. Під час оцінювання кожної теми, здобувач освіти отримує оцінки за 4-бальною (традиційною) шкалою з використанням прийнятих та затверджених критеріїв оцінювання. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені по вивченні даної теми. Здобувач вищої освіти на кожному практичному занятті отримує оцінку. Конвертація поточної успішності, виставленої за традиційною 4-бальною

шкалою, в багатобальну на кожному занятті не проводиться. Здобувач вищої освіти вважається допущеним до екзамена з дисципліни, якщо він відвідав усі передбачені навчальною програмою лекції та практичні заняття, виконав усі види робіт, передбачені навчальною дисципліною та при її вивченні впродовж навчального року набрав кількість балів, не меншу за мінімальну (72 бали).

При цьому використовуються стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти. «Положення про організацію і методику оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті»

https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/NMQ6RVrpAGYUkpw1JoSJJaPnMMMwbKdxQN9FC2hu.pdf

Екзамен проводиться в обсязі навчального матеріалу освітньої компоненти. Заклад вищої освіти може встановлювати студентам індивідуальні терміни складання екзаменів. Під час екзамену стандартизованими методами проводиться оцінювання рівня теоретичної і практичної підготовки здобувача освіти в обсязі програмного матеріалу з дисципліни. Екзамен проводиться у два етапи: на першому – відповіді на тести формату інтегрованого ліцензійного іспиту «Крок-2» (20 тестів), на другому – усне опитування.

Білет до екзамену має таку структуру: 3 теоретичні питання відповідно до розділів педіатрії, які вивчалися протягом навчального року.

До складання іспиту допускаються здобувачі освіти, які виконали всі вимоги навчального плану, і в індивідуальному навчальному плані (заліковій книжці) наявна відмітка про допуск до складання СПА. Результати складання іспиту вносяться у відомість обліку успішності та залікову книжку студента. Повторне складання екзаменів допускається не більше двох разів: один раз викладачеві, другий – комісії, яка створюється деканом факультету.

Результати складання студентом СПА (іспиту) фіксується у «Відомості успішності студентів з дисципліни» та скріплюється підписами екзаменатора та членів комісії, після чого результати складання СПА оголошуються студентам.

Методи навчання

- вербальні (*лекції* охоплюють основний теоретичний матеріал окремої або кількох тем навчальної дисципліни, розкривають основні проблемні питання відповідних розділів педіатрії, *практичні заняття* передбачають детальний розгляд здобувачами освіти окремих теоретичних положень навчальної дисципліни з викладачем і формування вміння та навичок їх практичного застосування; *консультації* (індивідуальні або групові) проводяться з метою допомоги здобувачам освіти розібратись та роз'яснити складні для самостійного оволодіння питання, вирішити складні проблеми, які виникли при самостійному опрацюванні навчального матеріалу при підготовці до практичного заняття, підсумкового модульного контролю чи семестрової підсумкової атестації);
- наочні (демонстрація виконання маніпуляцій, виписки тематичних хворих, результати лабораторних та інструментальних методів обстеження, фотоматеріали);
- практичні (практичні заняття);
- аналіз конкретних ситуацій (кейс-метод);
- імітаційні завдання;
- презентації;
- ділові ігри.

Форми та методи оцінювання

Методи контролю

- усний контроль;
- письмовий контроль;
- тестовий контроль;
- практична перевірка;
- самоконтроль;
- самооцінка.

Форми контролю:

- попередній;
- поточний;
- екзамен.

Методичне забезпечення

1. Силабус
2. Списки рекомендованої літератури.
3. Відеофільми.
4. Мультимедійні презентації лекцій
5. Матеріали для контролю знань, умінь і навичок студентів:
 - тести різних рівнів складності
 - тести з банку ліцензійного іспиту «Крок 2»
 - ситуаційні задачі
6. Методичні матеріали, представлені на сторінці кафедр на сайті ПДМУ.

Рекомендована література

Модуль 1-2

Базова (наявна в бібліотеці ПДМУ)

1. Неонатологія. Навчальний підручник у 3 томах. Знаменська Т.К., Антіпкін Ю.Г., Аряєв М.Л., Похилько В.І., Чернявська Ю.І. (всього 42 особи)– Львів: Видавець Марченко Т. В., 2020. Т. 1. – 408 с.; Т. 2. – 456 с.; Т. 3. – 380 с.
2. Основи педіатрії за Нельсоном: переклад 8-го англійського видання: у 2 томах / Карен Дж. Маркданте, Роберт М. Клігман. – Київ, ВСВ «Медицина», 2019. – Т.1. – 377 с.- Т.2. – 425 с.
3. Педіатрія. Підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації/ За ред. проф. О. В. Тяжкої /Видання 5-тє. - Вінниця: Нова Книга, 2018. - 1152 с
4. Інфекційні хвороби у дітей / Під ред. С. О. Крамарьова та О. Б. Надраги. – М.: Медицина, 2016. – 392 с.
5. Педіатрія. Підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації/ За ред. проф. О. В. Тяжкої /Видання 5-тє. - Вінниця: Нова Книга, 2018. - 1152 с.

Додаткова:

1. Алгоритми виконання маніпуляцій в неонатології. Навчальний посібник. Похилько В.І., Цвіренко С.М., Чернявська Ю.І. – ТОВ Видавництво «Миргород», 2019. – 107 с.
2. Патологія ендокринної системи у дітей. Навчальний посібник. Похилько В.І., Траверсе Г.М., Цвіренко С.М. – Полтава, 2016. – 172 с.
3. Дитячі інфекційні хвороби. Збірник тестових завдань. –Ільченко В.І., Сизова Л. М., Пікуль К.В. – Навчально-методичний посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації та лікарів-інтернів. – Полтава : 2018. – 121 с.

Інформаційні ресурси

<https://www.umsa.edu.ua/fakultets/med-two/kafedry/pediatrici/resources/propedevtika-pediatrici--navchalni-materiali-dlya-studentiv-iii-kursu-kafedra-pediatrici-no1>

Накази МОЗ <http://www.moz.gov.ua/ua/portal/>

<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0762282-20#Text>

<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2495282-21#Text>

Модуль 3

Базова (наявна в бібліотеці ПДМУ)

1. Інфекційні хвороби у дітей / Під ред. С. О. Крамарьова та О. Б. Надраги. – М.: Медицина, 2016. – 392 с.

Додаткова:

- 1.Дитячі інфекційні хвороби. Збірник тестових завдань. – Ільченко В.І., Сизова Л. М., Пікуль К.В. – Навчально-методичний посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації та лікарів-інтернів. – Полтава : 2018. – 121 с.

Модуль 4.

Базова (наявна у бібліотеці ПДМУ):

1. Ганчо О. В. Основи імунології : навч. посіб. для практ. занять з мікробіології, вірусології та імунології / О. В. Ганчо, В. І. Федорченко. – Полтава: ПДМУ, 2024. – 136 с.
2. Клінічна імунологія: навчальний посібник / В.І. Ляховський, Н.В. Ляховська, Т.В. Ахрамчук. – Полтава: Гаража, 2019. - 251 с.

Допоміжна:

1. Клінічна імунологія та алергологія: підручник / В.В. Чопяк, А.М. Гаврилюк, С.О. Зубченко та ін. за ред.: Валентини Чопяк, Анни Гаврилюк. – К.: ВСВ «Медицина», 2024. – 496с.
2. Імунологія: навчально-методичний посібник/укл. Волощук О.М. – Чернівці: Чернівецький національний університет, 2021. – 128 с.
3. Мікробіологія, вірусологія та імунологія в таблицях і схемах: Імунологія Ч.2. Климнюк С.І., Копча В.С., Дейнека С. Є. – К.: «Укрмедкнига», 2021. – 156с.
4. Основи імунології: функції та розлади імунної системи: 6-е видання / Абул К. Аббас, Ендрю Г. Ліхтман, Шив Піллай; наук. редактор перекладу В. Чоп'як. К.: Медицина, 2020. – 328 с.
5. Імунологія : навч. посіб. / С. П. Бесчасний, О. М. Гасюк – Херсон : ФОП Вишемирський В. С., 2019. – 196 с.

Електронні ресурси:

1. Всесвітня організація алергії, протокол «Анафілаксія», 2020
<https://www.worldallergy.org/disease-focus/anaphylaxis>
2. Міжнародний протокол ведення пацієнтів із спадковим ангіоневротичним набряком, 2017 <https://www.worldallergy.org/disease-focus/hereditary-angioedema>
3. Тяжкі комбіновані імунодефіцити, Всесвітня організація алергії
<https://www.worldallergy.org/disease-focus/immunodeficiency>
4. Сублінгвальна імунотерапія, Всесвітня організація алергії, довідник 2014:
<https://www.worldallergy.org/disease-focus/sublingual-immunotherapy>
5. Біомаркери у пацієнтів з астмою та алергічними захворюваннями, 2016
<https://www.worldallergy.org/disease-focus/basophil-eosinophil-mast-cell-disorders-in-allergic-disease>
6. Міжнародний протокол ведення пацієнтів з астмою, GINA 2023
<https://ginasthma.org/2023-gina-main-report/>
7. Європейський протокол ведення пацієнтів з алергічним ринітом, 2016
<https://www.euforea.eu/aria>
8. Протокол ведення пацієнтів з atopічним дерматитом (Американська асоціація дерматології), 2014 <https://www.aad.org/member/clinical-quality/guidelines/atopic-dermatitis>

Розробники: зав. кафедри, доцент Світлана ЦВІРЕНКО
доцент Валентина ІЛЬЧЕНКО
доцент Ольга ТКАЧЕНКО